

LOV 2005-06-17 nr 85: Lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven).

DATO:	LOV-2005-06-17-85
DEPARTEMENT:	JD (Justis- og politidepartementet)
PUBLISERT:	I 2005 hefte 8
IKRAFTTREDELSE:	2005-11-25, 2006-07-01, 2008-03-14
SIST-ENDRET:	LOV-2008-06-27-71 fra 2009-07-01
ENDRER:	LOV-1965-03-12
SYS-KODE:	BG14b, C01
NÆRINGSKODE:	*
KUNNGJORT:	17.06.2005
KORTTITTEL:	Finnmarksloven

INNHold

Lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven).

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

- § 1. Lovens formål
- § 2. Virkeområde
- § 3. Forholdet til folkeretten
- § 4. Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark
- § 5. Forholdet til bestående rettigheter

Kapittel 2. Finnmarkseiendommen

- § 6. Finnmarkseiendommens rettsstilling
- § 7. Finnmarkseiendommens styre
- § 8. Nærmere om forholdvalg
- § 9. Styrets oppgaver og saksbehandling
- § 10. Saker om endret bruk av utmark og avhendelse av fast eiendom m.m.
- § 11. Saker som angår de ansattes arbeidssituasjon og rettsstilling
- § 12. Representasjon
- § 13. Regnskap, revisjon og registrering
- § 14. Pantsettelse og gjeldsforfølgning
- § 15. Utdeling av overskudd
- § 16. Kontrollkomiteen
- § 17. Straff- og erstatningsansvar for styremedlemmer m.fl.
- § 18. Forholdet til forvaltningsloven og offentlighetsloven
- § 19. Nasjonalparker på Finnmarkseiendommens grunn
- § 20. Forholdet til fremtidig lovgivning

Kapittel 3. Fornybare ressurser på Finnmarkseiendommens grunn

- § 21. Hovedprinsipper for forvaltningen
- § 22. Rettigheter for personer bosatt i kommunen
- § 23. Rettigheter for personer bosatt i Finnmark
- § 24. Særskilt rett til lokal utnyttelse
- § 25. Adgang for andre
- § 26. Lokal forvaltning av jakt og fiske
- § 27. Nærmere vilkår for utnyttelse av fornybare ressurser og innskrenkninger i utnyttelsen

Kapittel 4. Tana og Neiden

- § 28. Fisket i Tana- og Neidenvassdragene

Kapittel 5. Kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter

I Finnmarkskommisjonen

- § 29. Finnmarkskommisjonen
- § 30. Avgrensning av utredningsfelt m.m.
- § 31. Varsling av mulige rettighetshavere
- § 32. Ansvar for sakens opplysning
- § 33. Finnmarkskommisjonens rapport
- § 34. Behandlingen i Finnmarkseiendommen
- § 35. Forhandlinger

II Utmarksdomstolen for Finnmark

- § 36. Utmarksdomstolen for Finnmark
- § 37. Forfall
- § 38. Stevning
- § 39. Avvisning
- § 40. Forening av saker, oppdeling m.m.
- § 41. Ansvar for sakens opplysning m.m.
- § 42. Anke
- § 43. Utgiftene ved saken

III Fellesregler

- § 44. Samisk språk
- § 45. Grensegang og tinglysing
- § 46. Forholdet til annen lovgivning
- § 47. Fullmakt til å gi nærmere regler

Kapittel 6. Sluttbestemmelser

- § 48. Ikrafttredelse
- § 49. Overgangsregler
- § 50. Endringer i annen lovgivning

Lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven).

Jf. tidligere res. 27 mai 1775, lover 22 juni 1863, 24 april 1869, 3 aug 1897, 22 mai 1902, 12 mars 1965.

Kapittel 1. Almennlige bestemmelser

§ 1. Lovens formål

Lovens formål er å legge til rette for at grunn og naturressurser i Finnmark fylke forvaltes på en balansert og økologisk bærekraftig måte til beste for innbyggerne i fylket og særlig som grunnlag for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv.

§ 2. Virkeområde

Loven gjelder for fast eiendom og vassdrag med naturressurser i Finnmark fylke. I strandlinjen gjelder loven så langt ut i sjøen som den private eiendomsretten strekker seg.

§ 3. Forholdet til folkeretten

Loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter og bestemmelser i overenskomster med fremmede stater om fisket i grensevassdragene.

§ 4. Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark

Sametinget kan gi retningslinjer for hvordan virkningen for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv av endret bruk av utmark skal bedømmes. Retningslinjene skal godkjennes av departementet. Departementet prøver om retningslinjene ligger innenfor rammen av første punktum, og om de er utformet på egnet måte.

I saker om endret bruk av utmark skal statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter vurdere hvilken betydning endringen vil ha for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametingets retningslinjer skal legges til grunn ved vurderingen av samiske interesser etter første punktum.

§ 5. Forholdet til bestående rettigheter

Samene har kollektivt og individuelt gjennom langvarig bruk av land og vann opparbeidet rettigheter til grunn i Finnmark.

Loven her gjør ikke inngrep i kollektive og individuelle rettigheter som samer og andre har opparbeidet ved hevd eller alders tids bruk. Dette gjelder også de rettighetene reindriftsutøvere har på slikt grunnlag eller etter reindriftsloven.

For å fastslå omfanget og innholdet av de rettighetene som samer og andre har på grunnlag av hevd eller alders tids bruk eller på annet grunnlag, opprettes en kommisjon som skal utrede rettigheter til land og vann i Finnmark, og en særdomstol som skal avgjøre tvister om slike rettigheter, jf. kapittel 5.

Kapittel 2. Finnmarkseiendommen

§ 6. Finnmarkseiendommens rettsstilling

Finnmarkseiendommen (Finnmárkkuopmodat) er et eget rettssubjekt med sete i Finnmark som skal forvalte grunn og naturressurser mv. som den eier i samsvar med lovens formål og reglene i loven her for øvrig.

§ 7. Finnmarkseiendommens styre

Finnmarkseiendommen ledes av et styre på seks personer.

Finnmark fylkesting og Sametinget velger selv tre medlemmer med personlige varamedlemmer hver. Medlemmene og varamedlemmene skal være bosatt i Finnmark. Blant medlemmene valgt av Sametinget skal minst ett styremedlem og vedkommendes varamedlem være representanter for reindriften. Både som medlemmer og som varamedlemmer skal begge organer velge både kvinner og menn. Organet skal velge medlemmer og varamedlemmer samlet. Ansatte i Finnmarkseiendommen, Finnmarkseiendommens revisor og medlemmer og varamedlemmer i kontrollkomiteen kan ikke velges som styremedlemmer eller varamedlemmer.

Styremedlemmene og varamedlemmene oppnevnes for inntil fire år av gangen. Ingen kan være styremedlem i mer enn ti år i sammenheng.

Styremedlemmer og varamedlemmer kan avsettes av det organ som har oppnevnt vedkommende. Organet skal i så fall på nytt velge medlemmer og varamedlemmer samlet.

Styremedlemmer og varamedlemmer har rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute dersom særlig grunn foreligger. Styret og det organ som har oppnevnt vedkommende, skal gis rimelig forhåndsvarsel. Fjerde ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

Styret velger selv en leder og en nestleder blant medlemmene. Dersom ingen oppnår flertall, fastsetter Finnmark fylkesting i oddetallsår og Sametinget i partallsår hvem av de seks medlemmene som skal være leder og nestleder.

§ 8. Nærmere om forholdsvalg

Valget av styremedlemmer og varamedlemmer holdes som forholdsvalg som nevnt i kommuneloven § 37 dersom minst ett medlem av organet krever det.

Dersom det ved forholdsvalg er nødvendig for å oppfylle kravet om at det blant medlemmene og varamedlemmene skal være både kvinner og menn, skal kandidater fra det underrepresenterte kjønn rykke opp på den listen som har fått færrest stemmer av de listene som skal representeres. Ved stemmelikhet avgjøres det ved loddtrekning på hvilken liste opprykk skal skje.

Dersom det ved forholdsvalg i Sametinget er nødvendig for å oppfylle kravet om at et av styremedlemmene og vedkommendes varamedlem skal være representanter for reindriften, skal representanter for reindriften rykke opp på den listen som har fått færrest stemmer av de listene som skal representeres og som har slike kandidater. Dersom det ikke finnes noen slik liste, tilfaller den siste styreplassen representantene for reindriften på den listen som har fått flest stemmer av de listene som har slike kandidater. Ved stemmelikhet avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste som skal anses for å ha fått flest eller færrest stemmer.

§ 9. Styrets oppgaver og saksbehandling

Forvaltningen av Finnmarkseiendommen hører under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret skal i nødvendig utstrekning fastsette planer, budsjett, retningslinjer og instruksjoner for virksomheten. Styret iverksetter de undersøkelser som det finner nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver. Styret skal iverksette slike undersøkelser dersom et styremedlem krever det.

Styrelederen skal sørge for at aktuelle saker blir behandlet i styret og at det blir innkalt til styremøter på hensiktsmessig måte og med rimelig frist. Et styremedlem kan kreve at styret behandler bestemte saker.

Styret skal behandle saker i møte med mindre lederen finner at saken kan forelegges styret skriftlig eller behandles på annen betryggende måte. Et styremedlem kan kreve møtebehandling.

Styret kan treffe vedtak når minst fem medlemmer er til stede. Vedtak treffes med alminnelig flertall med mindre annet følger av § 10. Ved stemmelikhet er styrelederens stemme avgjørende.

Styret avgir årlig en beretning til kontrollkomiteen om Finnmarkseiendommens virksomhet. I beretningen skal det gis en særskilt redegjørelse for endringer i bruken av utmark og en vurdering av endringenes betydning for naturgrunnlaget for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Styret fastsetter selv sin godtgjørelse. Godtgjørelsen dekkes av Finnmarkseiendommen.

§ 10. Saker om endret bruk av utmark og avhendelse av fast eiendom m.m.

I saker om endret bruk av utmark skal Finnmarkseiendommen vurdere hvilken betydning endringen vil ha for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametingets retningslinjer etter § 4 skal legges til grunn ved vurderingen av samiske interesser etter første punktum.

Vedtak om endret bruk av utmark krever tilslutning fra minst fire styremedlemmer dersom hele mindretallet begrunner sitt standpunkt i hensynet til samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv vurdert på bakgrunn av Sametingets

retningslinjer. Dersom flertallet ikke utgjør flere enn fire, kan et samlet mindretall i løpet av styremøtet kreve at saken forelegges for Sametinget. Dersom Sametinget ikke godtar flertallets vedtak eller unnlater å behandle saken innen rimelig tid, kan et samlet flertall i styret kreve at Finnmarkseiendommen forelegger saken for Kongen, som avgjør om vedtaket skal godkjennes. Godkjennelse av vedtaket har virkning som styrevedtak.

Dersom et forslag om endret bruk av utmark som enten bare gjelder Karasjok, Kautokeino, Nesseby, Porsanger og Tana kommuner eller bare gjelder resten av Finnmark, får tilslutning fra tre og bare tre styremedlemmer, kan tre styremedlemmer samlet kreve at saken behandles en gang til. Ved denne behandlingen deltar ikke det siste styremedlemmet valgt av Finnmark fylkesting dersom saken gjelder endret bruk av utmark i Karasjok, Kautokeino, Nesseby, Porsanger eller Tana kommuner. Gjelder saken endret bruk av utmark i resten av Finnmark, deltar ikke det siste styremedlemmet valgt av Sametinget som ikke representerer reindriften. Saken avgjøres med alminnelig flertall. Dersom det blir besluttet endret bruk av utmark med tilslutning fra tre og bare tre styremedlemmer og hele mindretallet begrunner sitt standpunkt i hensynet til samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv vurdert på bakgrunn av Sametingets retningslinjer, kan et samlet mindretall i løpet av styremøtet kreve at saken forelegges for Sametinget. Annet ledd tredje og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for bemyndigelse av ansatte og andre til å treffe beslutning om endret bruk av utmark.

Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende for saker om avhendelse og bortleie av utmark eller rettigheter i utmark. Bestemmelsene i paragrafen her gjelder ikke for saker etter kapittel 3.

Vedtak om avhendelse av fast eiendom som er truffet med tilslutning fra mindre enn fire styremedlemmer, må godkjennes av Sametinget og Finnmark fylkesting. Første punktum gjelder ikke for avhendelse av eiendommer som er fradelt ved offentlig delingsforretning og som er utlagt til bebyggelse og anlegg i planer etter plan- og bygningsloven, eller fradelte tomter som er bebygd.

Endret ved lov 27 juni 2008 nr. 71 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 12 juni 2009 nr. 638).

§ 11. Saker som angår de ansattes arbeidssituasjon og rettsstilling

Av og blant de ansatte i Finnmarkseiendommen velges en representant som møter i Finnmarkseiendommens styre ved behandling av saker som angår de ansattes arbeidssituasjon eller rettsstilling. Representanten for de ansatte har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett.

Representanten for de ansatte har ikke rett til å delta i behandlingen av saker som gjelder arbeidsgivers forberedelse til forhandlinger med arbeidstakere, arbeidskonflikter, rettstvister med arbeidstakerorganisasjoner eller oppsigelse av tariffavtaler.

§ 12. Representasjon

Styret representerer Finnmarkseiendommen utad og tegner dens firma.

Styret kan gi et eller flere styremedlemmer eller andre navngitte personer rett til å tegne Finnmarkseiendommens firma. Rett til å tegne firma kan når som helst tilbakekalles.

Har noen som representerer Finnmarkseiendommen utad etter bestemmelsen her gått ut over sin myndighet, er disposisjonen ikke bindende for Finnmarkseiendommen når Finnmarkseiendommen godtgjør at medkontrahenten forsto eller burde ha forstått at myndigheten ble overskredet og det ville stride mot redelighet å gjøre disposisjonen gjeldende.

§ 13. Regnskap, revisjon og registrering

Finnmarkseiendommen skal føre regnskap i samsvar med reglene i regnskapsloven.

Regnskapet skal revideres av statsautorisert revisor. Revisor skal for hvert regnskapsår avgi revisjonsberetning til styret i Finnmarkseiendommen.

Finnmarkseiendommen skal registreres i foretaksregisteret.

§ 14. Pantsettelse og gjeldsforfølgning

Fast eiendom som Finnmarkseiendommen eier og begrensede rettigheter som Finnmarkseiendommen har i fast eiendom som andre eier, kan ikke stilles som sikkerhet for gjeld eller andre forpliktelser og kan ikke være gjenstand for kreditorbeslag. Dette gjelder likevel ikke eiendommer og begrensede rettigheter i eiendommer som er fradelt ved offentlig delingsforretning og som er utlagt til bebyggelse og anlegg i planer etter plan- og bygningsloven, eller fradelte tomter som er bebygd.

Det kan ikke åpnes konkurs eller gjeldsforhandling hos Finnmarkseiendommen.

Endret ved lov 27 juni 2008 nr. 71 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 12 juni 2009 nr. 638).

§ 15. Utdeling av overskudd

Dersom Finnmarkseiendommen i bankinnskudd, kontanter og lignende har aktiva som fratrukket eventuell gjeld overstiger det som trengs av reserver for å sikre driften, kan styret beslutte at overskuddet helt eller delvis skal utbetales til Finnmark fylkeskommune, Sametinget eller allmennyttige formål som kommer fylkets innbyggere til gode.

§ 16. Kontrollkomiteen

Tilsyn med styrets virksomhet føres av en kontrollkomité med tre medlemmer. Finnmark fylkesting, Sametinget og Kongen oppnevner et medlem hver med personlig varamedlem. Som medlem og varamedlem skal hvert organ oppnevne en mann og en kvinne. Medlemmet og varamedlemmet oppnevnt av staten skal oppfylle de krav som domstolloven stiller til høyesterettsdommere. Medlemmene og varamedlemmene oppnevnes for inntil fire år av gangen. Ingen kan være medlem i mer enn ti år i sammenheng. Medlemmet oppnevnt av staten er leder for komiteen.

Kontrollkomiteen skal:

- a) kontrollere at virksomheten i Finnmarkseiendommen drives i samsvar med finnmarksloven og annen lovgivning,
- b) velge en eller flere statsautoriserte revisorer til å revidere Finnmarkseiendommens regnskap,
- c) godkjenne Finnmarkseiendommens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning,
- d) godkjenne styrets godtgjørelse,
- e) godkjenne låneopptak og garantistillelser og
- f) godkjenne utdeling av overskudd.

Ved uenighet treffes avgjørelser ved flertall. For avgjørelser som nevnt i annet ledd bokstav e og f kreves enstemmighet.

Kontrollkomiteen skal ha tilgang til all tilgjengelig informasjon hos Finnmarkseiendommen som den trenger for å utføre sine oppgaver etter paragrafen her.

Kontrollkomiteen avgir årlig en rapport til Finnmark fylkesting, Sametinget og departementet. I rapporten skal kontrollkomiteen redegjøre for sin kontrollvirksomhet, gi en vurdering av styrets årsberetning og de forhold som er omhandlet der, samt gi en vurdering av hvordan loven her virker og om det er ønskelig med endringer i den.

Kontrollkomiteens utgifter dekkes av Finnmarkseiendommen. Godtgjørelse til medlemmene og varamedlemmene dekkes av det organ som har oppnevnt vedkommende.

§ 17. Straff- og erstatningsansvar for styremedlemmer m.fl.

Medlem av styret, firmategner, revisor, ledende ansatt som er tildelt myndighet til å treffe beslutninger på vegne av Finnmarkseiendommen innenfor avgrensede saksområder, eller medlem av kontrollkomiteen som viser grov uforstand i utførelsen av sine oppgaver for Finnmarkseiendommen, straffes med bøter eller under skjerpene omstendigheter med fengsel i inntil ett år.

Medlem av styret som forsettlig eller uaktsomt har påført Finnmarkseiendommen tap under utførelsen av vervet, plikter å erstatte tapet. Kontrollkomiteen avgjør om erstatningskrav skal fremmes.

Endres ved lov 20 mai 2005 nr. 28 (ikr. fra den tid som fastsettes ved lov) som endret ved lov 19 juni 2009 nr. 74.

§ 18. Forholdet til forvaltningsloven og offentlighetsloven

For Finnmarkseiendommen gjelder forvaltningsloven kapittel II om ugildhet, § 11 om veiledningsplikt, § 11 a om saksbehandlingstid og foreløpig svar og §§ 13 til 13 f om taushetsplikt tilsvarende. Finnmarkseiendommen skal gi rettighetshaverne i et område forhåndsvarsel og adgang til å uttale seg etter reglene i forvaltningsloven § 16 før Finnmarkseiendommen treffer vedtak som kan ha rettslige eller faktiske konsekvenser for dem.

Finnmarkseiendommens saksdokumenter er offentlige etter reglene i offentleglova. Ved avslag på krav om innsyn kan spørsmålet om det er adgang til å unnta dokument fra offentlighet, påklages til fylkesmannen i Finnmark.

Endret ved lov 19 mai 2006 nr. 16 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 17 okt 2008 nr. 1118).

§ 19. Nasjonalparker på Finnmarkseiendommens grunn

Grunn som Finnmarkseiendommen eier, kan legges ut som nasjonalpark etter reglene i naturvernloven.¹ Ved utformingen av bruksregler skal det legges vekt på at tradisjonell bruk kan videreføres. Finnmarkseiendommen og bruksrettshavere som berøres, kan kreve erstatning for økonomisk tap etter reglene i naturvernloven¹ § 20 b.

¹ Lov 19 juni 1970 nr. 63 (opphevet). Se nå naturmangfoldloven, lov 19 juni 2009 nr. 100 § 50 og § 51.

§ 20. Forholdet til fremtidig lovgivning

Finnmarkseiendommen har ikke vern mot at dens rettsstilling eller rettigheter endres, innskrenkes eller oppheves ved lov.

Kapittel 3. Fornybare ressurser på Finnmarkseiendommens grunn

§ 21. Hovedprinsipper for forvaltningen

Finnmarkseiendommen skal forvalte de fornybare ressursene på sin grunn i samsvar med lovens formål og innenfor de rammer

som følger av viltloven, lakse- og innlandsfiskloven og annen lovgivning. Naturens mangfold og produktivitet skal bevares.

Reglene i kapittelet her gjelder ikke i den utstrekning annet følger av særlige rettsforhold.

§ 22. Rettigheter for personer bosatt i kommunen

I samsvar med reglene i kapittelet her og innenfor de rammer som følger av annen lovgivning, har de som er bosatt i en kommune i Finnmark fylke, på Finnmarkseiendommens grunn i kommunen rett til:

- a) fiske etter innlandsfisk med garn,
- b) fiske etter anadrome laksefisk med faststående redskap i sjøen,
- c) sanking av egg og dun,
- d) hogst av lauvskog til brensel for husbehov,
- e) stikking av torv til brensel og annet husbehov og
- f) uttak av lauvskog til bruk som gjerdestolper og hesjestaur i reindrifts- og jordbruksnæring.

Reindriftsutøvere har samme rett som personer bosatt i kommunen i den tiden reindrift foregår der.

§ 23. Rettigheter for personer bosatt i Finnmark

I samsvar med reglene i kapittelet her og innenfor de rammer som følger av annen lovgivning, har de som er bosatt i Finnmark fylke, på Finnmarkseiendommens grunn rett til:

- a) jakt på storvilt,
- b) jakt og fangst av småvilt,
- c) fiske i vassdrag med stang og håndsnøre,
- d) plukking av multer og
- e) uttak av trevirke til husflid.

Til jordbrukseiendom ligger rett til beite for så stor buskap som kan vinterføs på eiendommen.

§ 24. Særskilt rett til lokal utnyttelse

Enkelpersoner eller grupper av personer som har tilknytning til en bygd og har sitt livsgrunnlag helt eller delvis knyttet til utnyttelsen av fornybare ressurser i nærheten av bygda, kan av kommunen for inntil 10 år om gangen bli tildelt særskilt rett til å utnytte fornybare ressurser som nevnt i §§ 22 og 23 på nærmere angitte områder i kommunen. Ved fastsettelsen av området og de nærmere vilkår skal det tas utgangspunkt i den bruk folk med tilknytning til bygda tradisjonelt har gjort av området. Området skal fortrinnsvis utgjøre et sammenhengende område i nærheten av bygda.

Finnmarkseiendommen kan gi generelle bestemmelser om kommunenes behandling og vurdering av saker etter paragrafen her. Finnmarkseiendommen er klageorgan for vedtak truffet av kommunen. For kommunens og Finnmarkseiendommens saksbehandling gjelder forvaltningsloven.

Paragrafen her gjelder ikke for jakt på storvilt og småvilt, fiske i vassdrag med stang og håndsnøre og fiske etter anadrome laksefisk i sjøen med faststående redskap.

§ 25. Adgang for andre

I samsvar med reglene i kapittelet her og innenfor de rammer som følger av annen lovgivning, har enhver på Finnmarkseiendommens grunn adgang til jakt og fangst av småvilt og fiske i vassdrag med stang og håndsnøre samt plukking av multer til egen husholdning.

Finnmarkseiendommen kan gi andre enn dem som er bosatt i kommunen eller fylket, ytterligere adgang til å utnytte fornybare ressurser som nevnt i §§ 22 og 23.

§ 26. Lokal forvaltning av jakt og fiske

Finnmarkseiendommen kan for inntil 10 år om gangen tildele lokale organisasjoner og sammenslutninger som har som formål å fremme allment jakt, fangst og fiske, særskilt rett til å forvalte utøvelsen av jakt, fangst og fiske på nærmere angitte områder av Finnmarkseiendommens grunn.

§ 27. Nærmere vilkår for utnyttelse av fornybare ressurser og innskrenkninger i utnyttelsen

Finnmarkseiendommen kan fastsette nærmere bestemmelser for utnyttelse av fornybare ressurser som nevnt i § 22 bokstav a til f og § 23 bokstav a til e. Finnmarkseiendommen kan fastsette at utnyttelse krever tillatelse. Det kan settes vilkår i tillatelsene.

For jakt, fangst og fiske er tillatelse alltid nødvendig. Den som får tillatelse, skal motta et kort eller lignende som viser at vedkommende har tillatelse. Med samtykke fra departementet kan Finnmarkseiendommen fastsette unntak fra bestemmelsene i

leddet her.

For tillatelse til jakt, fangst og fiske kan Finnmarkseiendommen kreve avgift. Avgiften for personer bosatt i Finnmark skal ikke overstige det dobbelte av avgiften for personer bosatt i kommunen. Det kan ikke kreves avgift ved tildeling av særskilte retter etter § 24.

Fiske etter anadrome laksefisk med faststående redskap i sjøen kan bare foregå etter utvisning av fiskeplass av Finnmarkseiendommen.

Finnmarkseiendommen kan for nærmere angitte områder fastsette innskrenkninger i adgangen til å utnytte fornybare ressurser som nevnt i første ledd dersom hensynet til ressursen tilsier det. Kommuner, myndigheter for vilt og fiske mv. og organisasjoner for brukere som berøres, skal høres på forhånd.

Ved innskrenkninger i utnyttelsen av fornybare ressurser som nevnt i første ledd skal det tas rimelig hensyn til de ulike brukergruppens bruk av ressursen.

Finnmarkseiendommens beslutninger om innskrenkninger som nevnt i femte og sjette ledd kan påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI. Departementets avgjørelse kan ikke påklages.

Kapittel 4. Tana og Neiden

§ 28. Fisket i Tana- og Neidenvassdragene

I Tana- og Neidenvassdragene har lokalbefolkningen særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om forvaltningen og utøvelsen av fisket. Forskriften skal legge til rette for en lokal, rettighetsbasert forvaltning av fiskeressursene i samsvar med overenskomster med Finland om fisket i Tana- og Neidenvassdragene.

Utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i Tana- og Neidenvassdragene skal skje i samråd med Sametinget, berørte kommuner og dem som har særskilte rettigheter til fisket i disse vassdragene.

Kapittel 5. Kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter

I Finnmarkskommisjonen

§ 29. Finnmarkskommisjonen

Det opprettes en kommisjon (Finnmarkskommisjonen) som på grunnlag av gjeldende nasjonal rett skal utrede bruks- og eierrettigheter til den grunnen som Finnmarkseiendommen overtar etter § 49.

Kongen oppnevner Finnmarkskommisjonens medlemmer. Finnmarkskommisjonen skal bestå av en leder og fire andre medlemmer. Lederen skal oppfylle de kravene som domstolloven stiller til høyesterettsdommere. To av de øvrige medlemmene skal oppfylle de kravene som stilles til tingrettsdommere. Minst to medlemmer skal være bosatt i eller på annen måte ha sterk tilknytning til Finnmark fylke.

§ 30. Avgrensning av utredningsfelt m.m.

Finnmarkskommisjonen fastsetter felt for utredningsarbeidet og bestemmer rekkefølgen i behandlingen. Ved avgjørelsen skal det bl.a. legges vekt på hensynet til en naturlig og hensiktsmessig avgrensning av feltet når det gjelder utstrekning og rettslig og historisk sammenheng samt på behovet for avklaring av rettsforholdene.

Finnmarkskommisjonen kan innskrenke eller utvide et felt etter at utredningen er satt i gang dersom det er nødvendig for å skape en naturlig og hensiktsmessig avgrensning.

Finnmarkskommisjonen kan unnlate å utrede rettigheter som åpenbart ikke egner seg for utredning av kommisjonen. Ved avgjørelsen skal det bl.a. legges vekt på rettighetens art og hvilket grunnlag den bygger på.

§ 31. Varsling av mulige rettighetshavere

Utredningsarbeidet for et felt skal kunngjøres med oppfordring til mulige rettighetshavere om å melde seg. Kunngjøringen foretas i Norsk lysingsblad, i en avis som er alminnelig lest på stedet og lokalt på annen hensiktsmessig måte.

Reindriftsorganisasjoner og andre representanter for brukerinteresser i det aktuelle feltet samt Sametinget, Finnmark fylkesting, Finnmarkseiendommen og berørte kommuner varsles særskilt.

§ 32. Ansvaret for sakens opplysning

Finnmarkskommisjonen har selv ansvaret for at saken blir tilstrekkelig opplyst. Kommisjonen kan på den måten som den finner hensiktsmessig, innhente forklaringer, dokumenter og annet materiale samt foreta undersøkelser og utredninger m.m. om faktiske og

rettslige forhold som kan være av betydning for kommisjonens konklusjoner.

Partene har rett til å gjøre rede for de faktiske forholdene og føre bevis som er av betydning for kommisjonens konklusjoner. Partene kan begjære iverksatt tiltak etter første ledd. Finnmarkskommisjonen kan avslå begjæringen dersom den finnes ugrunnet, eller det vil medføre uforholdsmessige forsinkelser eller kostnader å etterkomme den.

For å ivareta partenes interesser kan Finnmarkskommisjonen oppnevne representanter for ulike interessegrupper som kan følge kommisjonens arbeid. Utgiftene dekkes av staten.

§ 33. *Finnmarkskommisjonens rapport*

Etter at kommisjonen har utredet et felt skal den avgi en rapport som skal inneholde opplysninger om:

- a) hvem som etter kommisjonens oppfatning er eiere av grunnen
- b) hvilke bruksrettigheter som etter kommisjonens oppfatning eksisterer
- c) de saksforholdene kommisjonen bygger sine konklusjoner på

Det skal fremgå av rapporten om konklusjonene er enstemmige. Hvis det ikke er tilfellet, skal det fremgå hvem som er uenig, og hvilke punkter uenigheten gjelder. Både flertallets og mindretallets konklusjoner skal begrunnes.

Etter at rapporten er avgitt skal den straks kunngjøres på den måten som er beskrevet i § 31. Ved kunngjøring etter § 31 første ledd er det tilstrekkelig at kunngjøringen inneholder et kort sammendrag av konklusjonene samt opplysning om hvor interesserte kan gjøre seg kjent med rapporten i sin helhet. I kunngjøringen skal det opplyses om fristen for å bringe tvister inn for utmarksdomstolen.

§ 34. *Behandlingen i Finnmarkseiendommen*

Finnmarkseiendommen skal uten ugrunnet opphold ta stilling til kommisjonens konklusjoner. For vedtak som går ut på å godta konklusjoner fra kommisjonen om at andre har rettigheter, gjelder § 10 sjette ledd tilsvarende.

I den grad Finnmarkseiendommen er enig med kommisjonen i at andre har rettigheter, plikter Finnmarkseiendommen å gi skriftlig uttrykk for det, og uten ugrunnet opphold sørge for at rettigheten blir tinglyst eller i tilfelle bringe saken inn for jordskifteretten etter § 45.

§ 35. *Forhandlinger*

Parter som ikke er enig i kommisjonens konklusjoner, eller som trenger bistand til å få konklusjonene nedfelt i bindende avtale, kan be Finnmarkskommisjonen om å mekle. Kommisjonens plikt til å mekle faller bort når fristen for å bringe tvisten inn for utmarksdomstolen har løpt ut.

II Utmarksdomstolen for Finnmark

§ 36. *Utmarksdomstolen for Finnmark*

Det opprettes en særdomstol (utmarksdomstolen for Finnmark) som skal behandle tvister om rettigheter som oppstår etter at Finnmarkskommisjonen har utredet et felt.

Kongen oppnevner utmarksdomstolens medlemmer. Utmarksdomstolen skal bestå av en leder, en nestleder, tre faste medlemmer og to varamedlemmer. Lederen, nestlederen og ett av de øvrige medlemmene skal oppfylle de kravene domstoloven stiller til høyesterettsdommere. Det samme gjelder ett av varamedlemmene, som er varamedlem for disse tre.

Saker som hører under utmarksdomstolen, kan ikke bringes inn for de alminnelige domstolene eller jordskifteretten, med mindre utmarksdomstolen har avvist saken etter § 39, eller søksmålsfristen etter § 38 første ledd er løpt ut, og utmarksdomstolen heller ikke skal ta saken til behandling etter § 38 annet ledd.

§ 37. *Forfall*

Har noen av de faste medlemmene forfall, innkalles det av varamedlemmene som skal gjøre tjeneste istedenfor det faste medlemmet som har forfall. Har lederen forfall, gjør nestlederen tjeneste som leder.

Får noen av utmarksdomstolens medlemmer forfall etter at behandlingen av en sak er begynt, kan behandlingen fortsette uten tilkalling av varamedlem så lenge fire medlemmer er med under behandlingen. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

§ 38. *Stevning*

Tvister kan bringes inn for utmarksdomstolen ved skriftlig stevning senest ett år og seks måneder etter at Finnmarkskommisjonens rapport ble avgitt. Stevningen skal være underskrevet og skal inneholde:

- a) partens fulle navn og adresse
- b) en angivelse av de kravene som parten reiser, og omstendighetene de støttes på

- c) den påstanden parten nedlegger
- d) den motparten kravet rettes mot

Selv om fristen etter første ledd har løpt ut, skal utmarksdomstolen likevel behandle saker som kommer inn før alle saker fra samme felt er avsluttet, dersom den finner at saken egner seg for slik behandling og den kan behandles uten vesentlig forsinkelse for domstolens saksavvikling. Avgjørelser etter leddet her kan ikke angripes.

Endret ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

§ 39. Avvisning

Saker som finnes ikke å egne seg for behandling i utmarksdomstolen, kan domstolen ved kjennelse avvise helt eller for en del. Ved avgjørelsen skal det bl.a. tas hensyn til kravets art og hvilket grunnlag det bygger på.

Før en sak avvises, skal saksøkeren gis anledning til å uttale seg. Saken kan avvises uten at partene innkalles til rettsmøte. Avvisning etter paragrafen her kan ikke angripes.

Endret ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

§ 40. Forening av saker, oppdeling m.m.

Utmarksdomstolen kan:

- a) forene flere saker til felles behandling og i tilfelle felles avgjørelse
- b) dele opp forhandlingene og pådømmelsen av ett eller flere krav som er forent i en sak, eller selvstendige tvistepunkter vedrørende samme krav
- c) bestemme rekkefølgen i behandlingen av de saker som er brakt inn

Ved avgjørelser etter første ledd skal det bl.a. legges vekt på hensynet til en naturlig og hensiktsmessig avgrensning av tvisteområdene når det gjelder utstrekning, rettslig og historisk sammenheng samt på behovet for avklaring av rettsforholdene.

Før avgjørelser etter første ledd treffes skal partene gis anledning til å uttale seg, med mindre dette finnes unødvendig eller ville medføre uforholdsmessig forsinkelse eller omkostning.

Beslutninger etter paragrafen her kan ikke angripes.

Endret ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

§ 41. Ansvar for sakens opplysning m.m.

Det påhviler partene å gjøre rede for de faktiske forholdene og bevisene som er av betydning for avgjørelsen. Utmarksdomstolen skal av eget tiltak innhente Finnmarkskommisjonens rapport og ta utgangspunkt i denne i sin behandling av saken. Partene kan i tillegg legge frem som bevis dokumenter som er kommet inn til, lagt frem for eller utferdiget av Finnmarkskommisjonen.

Utmarksdomstolen kan ikke ta imot vitneforklaring fra Finnmarkskommisjonens medlemmer eller fra personer som har utført arbeid for kommisjonen i forbindelse med saken.

Rettsmøter til avhør av parter og vitner utenfor hovedforhandling kan holdes av to av utmarksdomstolens medlemmer, hvorav minst den ene må ha de kvalifikasjonene som kreves for høyesterettsdommere. Utmarksdomstolen kan begjære at vedkommende tingrett foretar avhør.

§ 42. Anke

Utmarksdomstolens avgjørelser kan påankes til Høyesterett når anke ikke er avskåret etter loven her.

Endret ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

§ 43. Utgiftene ved saken

Staten dekker utgiftene til utmarksdomstolens egen virksomhet. Staten dekker også nødvendige utgifter for partene i saker om krav om rettigheter som Finnmarkseiendommen har motsatt seg.

Ved avgjørelsen av spørsmålet om utgiftene har vært nødvendige, skal utmarksdomstolen bl.a. ha for øyet at parter med likeartede interesser som ikke står i strid, bør nytte samme juridiske og tekniske bistand. Domstolen skal så tidlig som mulig av eget tiltak ta opp spørsmålet der det er aktuelt.

Når særlige grunner tilsier det, kan utmarksdomstolen pålegge en part helt eller delvis selv å bære sine kostnader med saken. En part kan også bli pålagt å erstatte motpartens saks kostnader så langt disse er pådradd ved partens forsømmelser eller rettsstridig atferd. Tilsvarende gjelder når en part har trukket saken i langdrag eller gjort den utilbørlig vidløftig.

For behandlingen av saker for utmarksdomstolen betales det ikke gebyr. For anke over utmarksdomstolens avgjørelser gjelder lov

17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr § 8.

Endret ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

III Fellesregler

§ 44. *Samisk språk*

Om bruk av samisk språk gjelder sameloven kapittel 3. Sameloven § 3-4 første ledd gjelder også for Finnmarkskommisjonen.

§ 45. *Grensegang og tinglysing*

Rettskraftige dommer fra utmarksdomstolen samt erklæringer og avtaler som er avgitt eller inngått i samsvar med Finnmarkskommisjonens konklusjoner, kan bringes inn for jordskifteretten etter jordskifteloven § 88. Jordskifteretten gjennomfører grensemerking i terrenget, koordinatfesting og kartlegging av grensene i samsvar med dommen, erklæringen eller avtalen. Reglene om jordskifte gjelder tilsvarende så langt de passer. Jordskifteretten settes uten jordskiftemeddommere. Jordskifteloven § 88 femte ledd og § 89 annet ledd gjelder ikke. Ved anke gjelder § 72. Det skal ikke betales rettsgebyr etter § 74 første ledd. Partene skal heller ikke betale for kostnadene ved grensemerking, koordinatfesting og kartlegging av grensene. For tinglysing gjelder jordskifteloven § 24 så langt den passer.

For rettigheter som er fastlått i en rettskraftig dom fra utmarksdomstolen eller i en erklæring eller avtale i samsvar med Finnmarkskommisjonens konklusjoner, er offentligrettslige begrensninger i adgangen til å stifte eller overdra slike rettigheter ikke til hinder for at rettigheten tinglyses. Det betales ikke gebyr eller dokumentavgift ved tinglysingen.

§ 46. *Forholdet til annen lovgivning*

Domstolloven kapittel 6 om ugildhet og offentliglova gjelder så langt de passer for Finnmarkskommisjonens virksomhet. Ved avslag på krav om innsyn kan spørsmålet om det er adgang til å unnta dokument fra offentlighet, påklages til fylkesmannen i Finnmark. Forvaltningsloven gjelder ikke for Finnmarkskommisjonens virksomhet.

Domstolloven og tvisteloven gjelder så langt de passer for utmarksdomstolens virksomhet, dersom ikke annet er bestemt i loven her.

Endret ved lover 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 19 mai 2006 nr. 16 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 17 okt 2008 nr. 1118).

§ 47. *Fullmakt til å gi nærmere regler*

Kongen kan gi nærmere regler om Finnmarkskommisjonen og utmarksdomstolen for Finnmark, herunder om organisering og økonomiske forhold mv.

Kapittel 6. Sluttbestemmelser

§ 48. *Ikrafttredelse*

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.

Iflg. res. 25 nov 2005 nr. 1325 er § 49 syvende og åttende ledd satt ikr. 25 nov 2005. Iflg. res. 12 mai 2006 nr. 509, er resten av loven med unntak av kapittel 5 satt ikr. 1 juli 2006. Iflg. res. 14 mars 2008 nr. 248 er kapittel 5 satt ikr. 14 mars 2008.

§ 49. *Overgangsregler*

Ved ikrafttredelsen av kapittel 2 overtar Finnmarkseiendommen de faste eiendommer i Finnmark fylke som Statskog SF har grunnbokshjemmel til eller eier uten å ha grunnbokshjemmel. Tilsvarende gjelder begrensede rettigheter i fast eiendom. Omregistrering i grunnboken skjer ved navneendring. Overføringen skjer med skattemessig kontinuitet og utløser ikke skatteplikt for Statskog SF etter skatteloven § 5-2.

Finnmarkseiendommen overtar det personlige ansvaret fra Statskog SF for pantheftelser og andre heftelser for pengeforpliktelse i de eiendommer eller rettigheter som Finnmarkseiendommen overtar. Finnmarkseiendommen overtar også ansvaret for avtaler om bruksretter, leieretter o.l. til de eiendommene og rettighetene som overtas. Finnmarkseiendommen overtar konsesjoner og bevilinger mv. som Statskog SF har i tilknytning til de eiendommer og rettigheter som overtas.

Etter avtale med Statskog SF har Finnmarkseiendommen rett til å overta avtaler som Statskog SF har inngått vedrørende virksomheten i Finnmark.

Den som ved ikrafttredelsen av kapittel 2 er ansatt i Statskog SF med arbeidssted i Finnmark fylke, unntatt ansatte som er knyttet til Statskog SFs fjelltjeneste, anses som ansatt i Finnmarkseiendommen fra ikrafttredelsestidspunktet med samme lønns- og arbeidsvilkår som vedkommende hadde hos Statskog SF, med mindre den ansatte har meddelt at vedkommende ikke ønsker det. Fra ikrafttredelsestidspunktet er ansatte i Statskog SF med arbeidssted i Finnmark ikke lenger ansatt i Statskog SF med mindre det er særskilt avtalt.

Departementet innkaller til det første styremøtet i Finnmarkseiendommen. Styret skal sørge for at Finnmarkseiendommen blir registrert i foretaksregisteret innen seks måneder etter ikrafttreddelsen.

Den som ved ikrafttreddelsen av kapittel 2 er ansatt i Statskog SF med arbeidssted i Finnmark og som er knyttet til Statskog SFs fjelltjeneste, anses fra ikrafttreddelsestidspunktet som ansatt i Statens naturoppsyn. For øvrig gjelder fjerde ledd tilsvarende.

Kongen kan fastsette at andre eiendeler knyttet til virksomheten i Finnmark enn fast eiendom skal overføres fra Statskog SF til Finnmarkseiendommen og Statens naturoppsyn. Kongen kan også fastsette at avtaler som nevnt i tredje ledd skal kunne overtas av Statens naturoppsyn.

For øvrig kan Kongen gi nærmere overgangsregler.

§ 50. *Endringer i annen lovgivning*

Fra den tid Kongen bestemmer gjøres følgende endringer i annen lovgivning: – – –

Databasen sist oppdatert 11. okt 2011